

Кальницька А. В., Яценко Ю. М., студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Боярська З. І., к.і.н., доцент

МІЖНАРОДНІ АВІАЦІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

У питаннях прогресивного функціонування міжнародної цивільної авіації, створення і розвитку норм міжнародного повітряного права значну роль відіграють міжнародні авіаційні організації, кількість яких неухильно зростає. Особливе місце серед цих організацій належить Міжнародній організації цивільної авіації (ІКАО). Вона функціонує з 1947 р., коли набула чинності Чиказька конвенція 1944 р., і є спеціалізованою установою ООН. За станом на 1 січня 2010 р. 190 держав, у тому числі Україна, були членами ІКАО. Мета організації: розроблення принципів і техніки міжнародного повітряного сполучення; заохочення розвитку і планування міжнародних повітряних перевезень; забезпечення безпечного і планомірного зростання міжнародної цивільної авіації; задоволення потреб населення у безпечних, регулярних, ефективних і економічних повітряних перевезеннях; дотримання прав членів ІКАО та надання кожному з них можливості мати власні міжнародні авіатранспортні підприємства; недискримінація держав – членів ІКАО; сприяння безпеці польотів на міжнародних авіалініях; заохочення будівництва й експлуатації цивільних літаків; створення авіаліній, аеропортів і аеронавігаційного обладнання; запобігання зайвим витратам як наслідку надмірної конкуренції.

Найвагоміші результати досягнуті ІКАО у трьох напрямках діяльності: розроблення міжнародних авіаційних регламентів, надання технічної допомоги і розроблення конвенцій у сфері міжнародного повітряного права.

У 1954 р. в Страсбурзі західноєвропейські держави створили Європейську конференцію цивільної авіації (ЕКАК). Вступ до ЕКАК можливий з відома всіх членів організації. Метою конференції є вивчення проблем європейського повітряного транспорту, координація його роботи, підвищення ефективності його використання, сприяння його розвитку, співпраця з ІКАО.

У галузі розвитку міжнародного повітряного права слід назвати такі угоди, розроблені ЕКАК: Багатостороння угода про комерційні права за нерегулярних міжнародних повітряних сполучень 1956 р., Типова угода про повітряне сполучення 1959 р., Багатостороння угода про сертифікати льотної придатності на імпортованих повітряних суднах 1960 р.

У 1960 р. була заснована Європейська організація із забезпечення безпеки аеронавігації (Євроконтроль). Головна мета Євроконтролю - забезпечення безпеки польотів цивільних і військових повітряних суден.

У 1969 р. на конференції 32 держав ОАЄ в Аддіс-Абебі (Ефіопія) за зразком ЕКАК була створена Африканська комісія цивільної авіації (АФКАК).

Мета АФКАК: розроблення регіональних планів експлуатації аеронавігаційних служб; сприяння інтеграційній політиці держав-членів у сфері повітряного транспорту; реалізація досліджень аеронавігаційних засобів; сприяння застосуванню стандартів і рекомендацій ІКАО в регіоні.

У 1959 р. 12 держав африканського «Французького співтовариства» заснували Агентство із забезпечення безпеки польотів в Африці і на Мадагаскарі (АСЕКНА). Основною метою Агентства є забезпечення регулярності та безпеки польотів повітряних суден над територіями держав-членів, окрім Франції. Для досягнення цієї мети АСЕКНА надає польотну, технічну і перевізну інформацію; здійснює контроль за повітряним рухом; забезпечує управління польотами та закріпленими за нею аеродромами і т. ін.

Центральноамериканська корпорація з обслуговування аеронавігації (КОКЕСНА) була створена в 1960 р. Членами організації є Гватемала, Гондурас, Коста-Ріка, Нікарагуа і Сальвадор. На відміну від інших авіаційних організацій, мета КОКЕСНА - безпосереднє обслуговування повітряного руху. У процесі реалізації цієї мети надаються послуги як юридичним, так і фізичним особам відповідно до укладених контрактів або міжнародних угод.

У грудні 1991 р. 12 держав колишнього СРСР, у тому числі Україна, заснували на підставі Угоди про цивільну авіацію і про використання повітряного простору Міждержавну раду з авіації і використання повітряного простору.

Відповідно до угоди повітряний простір, над яким держави-учасниці володіють повним і виключним суверенітетом, а також райони відкритого повітряного простору, в межах якого за міжнародними договорами обслуговування повітряного руху покладалося на колишній СРСР, розглядається як єдиний повітряний простір з метою організації виконання польотів і управління рухом повітряних суден. До сфери спільного відання та регулювання держав – членів Міждержавної ради належать: розроблення міждержавних нормативних актів і стандартів з урахуванням вимог ІКАО; сертифікація міжнародних експлуатантів повітряних суден, міжнародних повітряних трас, аеродромів, повітряних суден, систем управління повітряним рухом, навігації і зв'язку, льотного і диспетчерського складів; розслідування авіаподій; організація розроблення і здійснення

міждержавних наукових програм; розроблення та координація узгодженої політики у сфері міжнародних повітряних сполучень, участь у роботі ІКАО; розвиток єдиних систем аеронавігації, зв'язку, аеронавігаційної інформації, регулювання потоків повітряного руху; координація міждержавного розкладу повітряного руху; координація загальної політики у сфері авіаційних тарифів і зборів.

УДК 34:504.05:629.73 (043.2)

Козацька Ю. О., Лапа Н. О., студенти,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Конституцією України встановлено, що кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди (ч. 1 ст. 50) [1]. Дана норма безпосередньо стосується цивільної авіації загалом, адже основним об'єктом негативного впливу є населення.

Перед тим як провести аналіз правового регулювання екологічних заходів щодо діяльності цивільної авіації, слід охарактеризувати її негативний вплив на навколишнє природне середовище та населення. Основними чинниками негативного впливу є викиди забруднюючих речовин та авіаційний шум, також негативного впливу на здоров'я населення та на природу завдає близьке розміщення аеропортів до населених пунктів, і звичайно ж використання застарілих повітряних суден.

Що ж стосується екологічного регулювання, то це комплекс заходів, спрямованих на поліпшення природокористування і зменшення негативної дії на довкілля шляхом переважного використання загальноекономічних важелів [6, с. 116].

Цивільна авіація є складовою частиною єдиної транспортної системи України, тому в Законі України «Про транспорт» є ряд норм, щодо охорони навколишнього природного середовища від негативного впливу авіації, зокрема, в ст. 10 визначено, що транспортні засоби повинні відповідати вимогам безпеки, охорони праці та екології, державним стандартам, мати відповідний сертифікат, а ст. 16 передбачено, що підприємства транспорту зобов'язані забезпечувати безпеку життя і здоров'я громадян, безпеку експлуатації транспортних засобів, охорону навколишнього природного середовища [2].